

ДИНО БУДЗАТИ ИЗКУШЕНИЯТА НА СВЕТИ АНТОНИЙ

Превод от италиански: Нева Мичева, 2011

chitanka.info

Когато топлият сезон преваля и след отпътуването на господата леговниците най-хубавите места се обезлюдят (ала ловците стрелят в деретата, а от ветровитите планински клисури, додето кукувицата отправа своя повик, със загадъчните си чували на гръб вече се спускат първите есенни магове), понякога по залез, към пет и половина — шест, се случва огромните облаци да се закълбят в небето и да изложат на съблазн някой клет селски свещеник.

Именно в този час дон Антонио, млад и зелен помощник на енорийския свещеник, води часа на децата по вероучение в оратория^[1], някогашен гимнастически салон за свободното време на работниците. Тук е изправен той, там са чиновете с децата, насядали по тях, а в дъното, чак до самия таван — високият прозорец с източно изложение, през който се вижда спокойният, величав Кол Джана, озарен от заходящото слънце.

— В името на Отца и Сина, и... — казва дон Антонио. — Децата, днес ще ви говоря за греха. Някой знае ли какво е грях? Ти, Виторио, например, дете не мога да те разбере защо все сядаш чак в дъното... Ще ми кажеш ли какво се смята за грях?

— Ами грях... грях еее... когато някой прави пакости.

— Да, bravo, наистина е горе-долу така. Но по-правилно е да се каже, че грехът е обида към Бог, нанесена чрез нарушаване на някой Негов закон.

Междувременно исполинските облаци се издигат над Кол Джана със забележителна сценографска вещина. Докато говори, дон Антонио отлично ги вижда през прозореца. Виждат ги също един паяк, кацнал с все паяжината си в ъгъла на въпросния прозорец (където трафикът на мушици е нищожен), както и една замряла на стъклото муха, ревматично натежала поради сезона. В началото облаци се явяват в следната конфигурация: дълъг плосък постамент, от който стърчат няколко издатини, подобни на гигантски памучени фъндъци, а меките им контури се разтварят в низ влакнести завихряния. Какво ли възнамеряват?

— Ако мама например ви заръча да не правите нещо, но вие го направите, мама ще се разсърди... Ако Бог ви заръча да не правите нещо, но вие го направите, Бог също ще се разсърди. Само че нищо няма да ви каже. Бог просто вижда, защото той вижда всичко, включително теб, Батиста, дете вместо да внимава в час, кълцаш

чина с ножчето си. И тогава Бог си отбелязва, могат да минат сто години и той пак ще помни всичко, сякаш се е случило преди минута.

Случайно вдига очи и вижда лумнал от светлина облак с формата на креват, а над него — балдахин, целият в ресни, завъртулки и плетеници. Ложе на одалиска. Истината е, че на дон Антонио му се спи. Станал е в четири и половина, за да отслужи утринна в една планинска църквица, а после цял ден не си е спрял — бедните, новата камбана, две кръщенета, един болен, сиропиталището, гробищните дела, изповедалнята и прочее, насам-натам от пет часа сутринта, а сега това пухено легло, което сякаш го приканва, него, горкия нищо и никакъв поп.

Не е ли комично? Не е ли странно такова съвпадение: той капнал от умора, а посред небето — готова постеля? Как би било хубаво да се излегне горе, да си затвори очите и да не мисли за нищо повече.

Но пред него са малките неспокойни глави на децата, разпределени две по две по чиновете.

— Като казваме „грях“, още нищо не казваме. Има грехове и грехове. Съществува например един много особен грях, различен от всички останали, който се нарича първороден...

Тогава на преден план излиза втори облак, колосален, приел формата на дворец с колонади, куполи, лоджии, шадравани, а най-отгоре — знамена; вътре сигурно са събрани земните радости, пирове, прислужници, музики, купчини жълтици, благовония, красиви камериерки, вази с цветя, пауни, сребърни тромпети, които го зоват, него, несмелия селски свещеник без пукната пара. („Ех, в този дворец надали живеят зле — мисли си, — на мен никога няма да ми се случи нищо подобно.“)

— Така възникнал първородният грях. Вие, разбира се, може да попитате: ама ние какво сме виновни, че Адам се е изложил? Какво общо имаме? Защо да страдаме вместо него? Но вижте, тук...

Някое от хлапетата, на втория или третия чин, скришом яде хляб или нещо друго хрупкаво. Чува се гризкане като на мишка. Обаче много внимава — щом отчето млъкне, веднага спира да дъвче.

Това нищожно дразнение е достатъчно, за да му прималее на дон Антонио от страхотен глад. И изневиделица пред очите му трети облак се простира хоризонтално, изваян във формата на пуйка — огромнейшо създание, монумент, с който може да се засити град като

Милано, — и се върти на въображаем шиш, припичано до златисто от залязващото слънце. Леко встрани — друг облак, пурпурен и щръкнал нагоре, в класическите очертания на бутилка.

— Как се извършва грях ли? — казва. — О, колко начини са изнамерили хората да огорчават Господ! Съгрешава се с действия, както например, когато някой открадне, съгрешава се с най-прости думи, както когато някой сквернослови, съгрешава се и с мислите... Да, понякога е достатъчна една само мисъл...

Що за наглост, тази на облаците. Един от най-големите се е източил нагоре и наподобява митра. Нима намеква за възгордяване, за кариеристка амбиция? Изкусурена до най-малки подробности, тя се белее на синия фон, а от властно очертаните ѝ страни висят златни и свилени ресни. Сетне митрата се издува и от нея изникват десетки цветенца. Получава се същинска папска тиара, в цялото ѝ мистериозно могъщество. За миг горкият селски свещеник я зяпва и без да иска изпитва завист.

Подигравката започва да става по-фина, пълна с подмолни ласкателства. Дон Антонио се разтревожава.

Междувременно Атилио, синът на пекаря, пъха царевично зърно в бъзова тръбичка и я вдига до устните си с намерение да обстреля тила на едно другарче. В същия миг вижда преbledнялото лице на дон Антонио. И така се впечатлява, че веднага си прибра тръбичката.

— ... различаваме — говори той — простимата грешка от смъртния грях... Смъртен... Защо смъртен? Нима защото от него се умира? Точно така... Ако не тялото, умира душата...

Не, не, мисли си, надали е случайност, лъжовна прищявка на ветровете. Разбира се, силите на преизподнята няма да се надигнат специално за него, дон Антонио. Но тая работа с тиарата страшно намирисва на заговор. Да не би да е замесен Големият Враг, същият, който отколе се подавал из пясъка и боцкал нозете на пустинниците?

В архипелага от облаци, почти точно в центъра, голям блок от изпарения досега е стоял бездеен. Странно, казва си дон Антонио, всичко останало да е в неспирно движение, а това — не. Посред целия цирк си остава кротък, апатичен, едва ли не в очакване. Та отчето сега притеснено го държи под око.

И грамадният облак действително се размърдва; напомня на пробуждането на питон с коварната си, престорена леност, натежала от

черни злини. На цвят е седефенорозов като някои мекотели, с окръглени, набъбнали краища. Какво ли готви? Какви извивки ще приеме? Макар да няма конкретен признак за това, какво ще се получи, дон Антонио, с типичния си за духовниците нюх, вече знае.

Усеща, че се изчервява, свежда очи към пода, където има разпръсната слама, цигарен фас (кой знае как?), ръждясал пирон и малко пръст.

— Но безкрайна, деца мои — казва, — е милостта Божия и Неговата благодат...

Докато произнася това, пресмята приблизително времето, необходимо на облака да добие завършен вид. Дали да го погледне след това? „Не, не, внимавай, дон Антонио, не бъди лековерен, не знаеш какво може да се случи“ — пошушва му досадният глас, който в мигове на малодушие извира от дълбините ни с укор. Но той чува и другия глас, оня снизходителния, сговорчивия, дружеския, който ни подкрепя, когато смелостта ни напусне. Той шепне: „От какво се боиш, твое благовейнство? От някакво невинно облаче? Ако не го погледнеш, не ти е чиста работата — мръсен си, значи, отвътре. Един облак, замисли се, как може да носи вина? Виж, отче, каква красота!“

Тогава за момент се поколебава. Кое е достатъчно клепките му да трепнат набързо, да отворят тесен процеп. Видя ли, не видя ли? Някакъв зловреден образ, мерзък и възхитителен, се промъква в мозъка му. Задъхва се от тъмната съблазън. Нима за него са се стекли тези призрци и от небето го предизвикват с безсрамни намеци?

Нима това е голямото изпитание, предопределено за хората Божии? Но защо сред хиляди и хиляди свещеници на разположение да е избран точно той? Сега се за легендарната Тиваида, дори провижда пред себе си бъдеще на святост и слава. Усеща необходимост да остане сам. Прави малък кръстен знак, за да покаже, че урокът е свършил. Децата се разотиват със сподавена гълчава; накрая всичко утихва.

Сега вече може да побегне, да се скрие в някоя вътрешна стая, откъдето облаците не се виждат. Но от бягство няма смисъл. Равносилно е на капитулация. Вместо това отецът търси Божията помощ. Замолва се през зъби, яростно, като на последни метри в състезание. Кой ще победи? Лъстивата и сладостна облачина или той със своята непорочност? Не спира да се моли. А когато сметва, че е укрепнал достатъчно, събира сили и вдига очи.

Но в небето над Кол Джана със странно разочарование зърва единствено безлични облаци с идиотски изражения, мехури от пара, лиги от мъгла, които се нищят на парцали. Те явно не могат нито да мислят, нито да са лоши, нито да погаждат шеги на млади селски попчета. Със сигурност и той лично не им е притрябвал, за да издевателстват над него. Облаци и туйто. Както впрочем метеорологичната станция вече е оповестила за деня: „Преобладаващо ясно, с разкъсана купеста облачност следобед. Безветрие. Устойчива температура.“ Относно Дявола — нито дума.

---

[1] Букв. „молитвен дом“ — ораторий в Италия е място към църквата, което, стопанисвано от свещеника и доброволци, изпълнява ролята на читалище. Съвременните оратории са предназначени главно за кварталните деца и изпълняват функциите на занимални (обучение, любителски театър, спорт и др.). — Б. пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.